

Fra Valdres til Island i vikingtiden.

Blant de 435 første mennene som bosatte seg på Island, finner en navnet Reyni-Björn. Dette var landnåmsmannen Reyni-Björn fra Valdres, som tok land på sørspissen av Island i år 900. En av etterkommerne hans, den hellige Thorlákr Thorhallsson av Skálholt (1133-1193), blir fortsatt feiret to ganger i året på Island. Det er blant annet statue av Thorlak på vestfronten av Nidarosdomen. Det bør her også nevnes at Thorlaks søster, Ragnheidur, var frille på gården hvor Snorre Sturlason ble oppfostret.

Det er dette landskapet Reyni-Björn må ha sett fra sjøen, der han gikk i land for over 1100 år siden. Det snøkleddet fjellet i bakgrunnen er vulkanen Katla. Dette fjellet er noe ganske annet enn Rundemellen eller Bitihorn: Katla ligger 300–400 meter under den 595 km² store isbreen Mýrdalsjökull. Krateret har en diameter på 10 km. Vulkanen har siden år 874 hatt i overkant av tyve utbrudd, med omtrent femti års mellomrom.

NAF Veibok har i mange år opplyst følgende om gården Røyne:

«En av landnåmsmennene på Island, Bjørn fra Røyni, kom herfra»

Stort mer enn dette visste vi ikke -

- helt til den pensjonerte skolemannen, lokalhistorikeren og redaktøren for Årbok for Valdres, Ivar Aars, skrev om «Røyne på Island» (Se side 6).

I Valdres Historielag er gården Røyne, som følge av denne historien, oppført som kulturminne i Øystre Slidre kommune, men på Røyne finnes ingen synlige minner etter Røyne-Bjørn's utvandring til Island og hans etterkommere.

Men i 2011 kom «Thorlaks Saga» ut på norsk, oversatt av Mona Dybdahl .

Denne spennende boken om Islands vernehelgen førte til en rekke turer til Island for å undersøke saken nærmere. Og der, oppe på Skálholt, var det nylig gjenreist et torvhus til minne om Thorlak. Da kom idéen om å sette opp en kopi av Thorlaksbud. Dette huset ville bli et skikkelig kulturminne på gården hvor forfedrene hans kom fra. Det passet også svært bra at Islands fremste på restaurering av gamle bygg, Gunnar Bjarnason, hadde benyttet seg av gamle byggetaljer fra Oppland.

Røyne (på gammelnorsk Reynir)
Reynir = rogn (tre)

Nominative: Reynir
Accusative: Reyni
Dative: Reyni
Genitive: Reynis

Oversikt

- 4 Røyne / Reynir - kulturminne
- 5 Om landnámstiden
- 6 Reynir på Island
- 8 Tildeling av land
- 9 Torvhus
- 12 Om bygda Reynishverfi
- 15 Sagnet kirkjusmiðurinn í Reyni
- 16 Om biskop Þorlákur Þórhallsson
- 17 Thorlaksbud
- 19 Byggmester Gunnar Bjarnason
- 22 Byggtegnings Thorlaksbud
- 23 Thorlaksbud og en viking-gård på Røyne
- 24 Tilbakemeldinger

Vikinggården Reynir

Gården Røyne (Reynir) er oppført som kulturminne i Øystre Slidre kommune på grunn av Reyni-Bjørn som utvandret til Island i år 900. På Røyne finnes i dag ingen synlige minner om dette. Etter noen studieturer til området hvor denne karen slo seg ned, har jeg kommet over så mange spennende detaljer at det må kunne gjøres noe ut av denne historien

Bygningen under, er en nylig oppført rekonstruksjon av torvhuset Thorlaksbud på Skálholt, oppkalt etter «Den hellige Thorlákr Thorhallsson», som ifølge Landnámaboka, er en av etterkommere til Reyni-Bjørn.

En kopi av Thorlaksbud ved svingen nord for Røyne, omkranset av gården Reynir slik den kan ha sett ut i Valdres i vikingtiden, burde kunne bli til et skikkelig minne etter de som utvandret herfra til Island for over 1100 år siden.

Selve Thorlaksbud blir å oppføre i full størrelse, ca. 40 m². Utføringen av byggets spesielle byggetaljer vil kunne egne seg godt som kurs for de som ønsker å lære seg gamle byggeteknikker. Thorlaksbud inneholder alt av dette. Gården nedenfor, oppføres i lignende målestokk som i «Lilleputt-hammer familiepark». Oppføringen av denne burde være svært spennende å få være med på for elever i barneskolen. Barna får her følge med trær som blir hogd i skogen, og de får prøve seg på teoretiske og praktiske oppgaver frem til det blir til hus på en gård i deres egen størrelse.

Når prosjektet står ferdig, vil vi også ha fått en turistattraksjon for barnefamilier med hovedmål å skape og formidle kunnskap om vikingtiden i Valdres. Thorlaksbud får her en funksjon som samlingssted for forskning, foredrag, historiefortellinger, filmfremvisninger og andre arrangement, mens gårdsanlegget byr på spennende opplevelser og aktiviteter. Det kupert terrenget mot Verpandsfossen kan bli til en flott natursti. Hva som må til for å få til dette? Vi har: En spennende historie fra vikingtiden, byggetegninger og bilder av Thorlaksbud, tomteareal, tømmer, stein, torv, gårdssag og stor låve hvor innendørs håndverkskurs kan holdes.

For å komme i gang, opprettes stiftelsen «Vikinggården Reynir». Deretter utarbeides plan for området etterfulgt av grunnarbeider og oppføring av bygninger i samsvar med byggeskikken i vikingtida. Dette arbeidet kommer til å gå over flere år og vil nok komme på noen millioner.

Det er alt meldt interesse for å få være med på byggingen av dette kulturprosjektet, så det blir spennende å se hva vi kan få til. En annen gammel gård i nærheten, har sagt seg interessert i å donere en rekke gamle hesteredskaper og utstyr til stiftelsen for å gi et bilde hva slags utstyr som var i bruk på gårdene i gamle dager.

Torstein T. Røyne

Tlf.: 997 46 990

Mail: torstein.royne@gmail.com

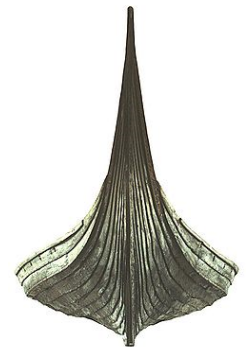
Hjemmeside: www.royne.no

Om landnámstiden

<http://no.wikipedia.org/wiki/Landnámstiden>

Landnámstiden (fra norrønt *landnám* = det å ta land, landtaking) er betegnelsen på den første bosetningen av nordmenn på Island fra år 874 og framover. Under press fra kong Harald Hårfagres ambisjoner i Norge som utfordret gamle ættesammenhenger valgte mange å flytte ut med kvinner, barn, trelle, kyr, hester og det de trengte. På Island fant de ubebodd land, slo seg ned og skapte småsamfunn og dagens Island er direkte følge av de utflyttede nordmenns bosetning. Den første kolonisering er beskrevet i verket *Landnámabok* på 1100-tallet som lister 435 menn som de første bosetterne, de fleste av dem i nordlige og sørvestlige delene av Island.

<http://islant.wikidot.com/landnamsmen-i-oistfirdingakvart> :

Blant de 435 første mennene som bosatte seg på Island, finner en navnet til Røyne-Bjørn.

«..Sigmundur kleykir Öundurson nam land milli Grímsár og Kerlingarár.

Reyni-Björn nam land milli Kerlingarár og Hafursár og bjó að Reyni.

Loðmundur gamli, sem áður hafði numið Loðmundarfjörð, kom austan og nam land að nýju milli Hafursár og Jökulsár á Sólheimasandi (Fúlalækjar). Hann bjó að Sólheimum”...

Røyne på Island

Fortid fortel 15

Av Ivar Aars

Midt på sørspissen av Island ligg tettstaden Vik, der Vikurá (Viksáni) renn ut – og Dýrholaey, ein landtunge på det sørlegaste punktet på Island. Mellom desse to ligg ei mengd stader som minner oss om at det fanst ein einaste landnámsmann frá den øystre delen av Noreg, nemleg Røyne-Bjørn. Slik fortel Landnámaboki, boki om busetjingi på Island, om dette (kap. 379):

198

LANDNÁMABÓK

(379.) Björn hét maðr, auðigr ok ofláti mikill; hann fór til Íslands af Valdres ok nam land milli Kerlingarár ok Hafrsár ok bjó at Reyni; hann átti illt við Loðmund inn gamla Frá Reyni-Birni er inn helgi Þorlákr byskup kominn *langfeðgum at telja*.

(380.) Loðmundr inn gamli nam land milli Hafrsár ok Fúlalækjar, sem fyrr er ritat; þat er þá hét Fúlalækkr, er nú kölluð Jökulsá á Sólheimasandi, er skilr landsfjórðunga.

'Bjørn heitte ein mann, rik og storfelt. Han fór til Island frá Valdres og tok land mellom Kjerlingå (Kjeringelvi) og Hafrså (Bukkeelvi), og budde ved Reynir. Han låg i fiendskap med Lodmund den gamle. Frå Røyne-Bjørn er den heilage biskop Torlak komen, forfar å rekne.

170

Den heilage Torlak, som altså skal vera direkte ætta i mannsline (langfedgar: forfar son etter far) frå Bjørn Røyne, var rekna som heilag og vart mellom anna heidra med eige minnestempel på 800-årsfeiringi i desember 1993.

Torlak den heilage (isl. Þorlákr Þórhallsson) (1133–93), isl. biskop og heilagmenne. Styrar for klosteret i Dykkvabær frá 1168, biskop i Skálholt frá 1178. T. grl. 1186 fyrste isl. nonneklosteret (Kirkjubær på Sida). Ei bok om undergjerningane hans vart lesen opp på Alltinget 1196, og T. vart kjend heilag 1198. Om livet hans er fortalt i «Torlaks sagas». Ó. G.

Allkunneboka band 10 (1966) omtalar både biskop Torlak og tollaksmesse 23. desember, minnedagen hans. Torlak var islandsk vernehelgen, og heile 56 islandske kyrkjur var innvigde til honom. Berre jomfru Maria, apostelen Peter og Olav den heilage har fleire islandske kyrkjur vigsla til seg. I Krosskyrkja i Bergen var det eit altar for Torlak. Soga om Torlak (Thorlaks saga helga) finst i fleire redigeringer, og dei fyrste nedteikningane er

Sjå fargefoto og kart side 89-92, og foto på baksida av årboki.

frå før han vart erklært som helgen på Alltinget i 1198.

Islandsk brosjyre for Vik i Myrdal syner sjølv garden Reynir rett vestafor Vik, og Hafursá i vest og Kerlingadalsá i aust, dessutan Reynisfjall som skilje mellom Vik og Dyrhólsøy.

Garden Røyne i Hegge sokn var ein storgard frå førhistorisk tid i Øystre Sli-dre (ein vin-gard, opphavleg Røynin). Garden var alt i mellomalderen delt i fleire gardar, og storfolk hadde eigedom der (sjå Årbok for Valdres 1985). Dei mange

Mange islandske postkort har Røynisdrangane som motiv.

stadnamni på Reynis- fortel både kor viktig landnåmet til Bjørn var, og korleis namnet Røyne har haldi på eigedomsform i samansetjingar. (Røynis- i valdres-mål, Reynis- på Island).

Dei mange Røyne-namni kring garden eller staden Reynir fortel ein del både om søge, kultur og natur. Det mest imponerende i området er *Reynisdrangar*, gamle vulkanske fjellformasjonar som stig opp av havet rett utanfor Røynisfjæra og Røynisfjellet. Ordet *drang* om ein høg stein finn me i norrønt, men det har altså haldi seg levande på Island, og er der nytta om ein einsleg, høg klett eller ei bergnål. Soga fortel at desse store drangane er ein tremastar – eit skip med tre mastar – som to troll prøvde å dra til lands. Men i samsvar med folketru i både i Noreg og på Island får soli troll og trollskap til å bli til stein når ho skin på dei, og slik gjekk det her; til alt hell for oss som har skipet i behald. Rett innafor ligg *Reynisfjara*, og i ei grotte ved strandkanten under *Reynisfjall* er ein heil vegg med store, sekskanta krystallar. Noko ovafor og nordafor strandi ligg den kvite *Reyniskirkja*. Av andre namn i *Reynishverfi* (Røynisområdet, -krinsen) finn me både *Reynishólar*, *Reynisholt*, *Reynisdalur* og *Nordurreynir* (Nordre Røyne).

Tildeling av land

På sør-Island finner vi elvene Kerlingarár og Hafursár. Avstanden mellom elvene langs bilvegen er 22 km. Fra flyplassen Keflavik og til Reynir er det ca. 20 mil. Men 3-4 mil før Reynir, på Thorvaldseyri, like innunder vulkanen Eyjafjalljökull som hadde utbrudd i 2010 og som lammet flytrafikken i store deler av Nord-Europa, bor Olafur Eggertsson.

Mor hans, *Ingebjørg Nyhagen*, er født og oppvokst i Volbu.

Olafur Eggertsson:

«Som landnåmsmann måtte du leie ei kvige i band over et ledig landområde fra soloppgang til solnedgang. Når sola gikk ned, var dette ditt land.»

Mellom elvene Hafursár og Kerlingarár, er området hvor Røyne-Bjørn tok land.

Brua over Kerlingarár.
I bakgrunnen Reynisfjall og
Reynisdrangar,

Brua over Hafursár og Klifandi.

Torvhus

Det er dette landskapet Røyne-Bjørn må ha sett fra sjøen, der han gikk i land for over 1100 år siden. Det snøkleddet fjellet i bakgrunnen er vulkanen Katla. De små haugene på det graskleddet berget i forgrunnen, er rester av torvhus.

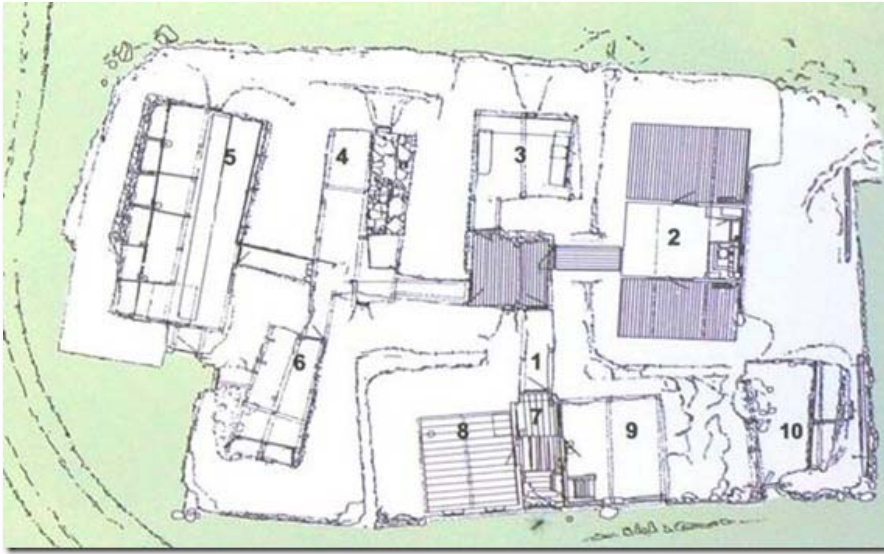

I utvandringstiden fantes det arktisk bjørk på Island, men etter hvert som denne ble brukt opp, ble drivtømmer en svært viktig ressurs. Dette var gjerne lerk og furu som kom med havstrømmene fra Sibir og med Golfstrømmen fra elvene Mississippi og Orinoco. Men torv var det nok av og den hadde stor verdi som isolasjon gjennom kalde vintre. Torv ble hentet fra myrene i nærheten og sammen med stein og det som fantes av trevirke, ble bosettingene bygd opp. Husene var ofte ganske små, og de sto tett sammen, gjerne med korridorer i mellom.

Bildene nedenfor er hentet fra et restaureringsprosjekt på Tyrfingsstaðir, som viser hvordan de islandske torvhusene ble bygd.

<http://www.archnetwork.eu/pages/turf-building-in-iceland/>

CHIST (Cultural Heritage Interpretation and Sustainable Tourism) aims to develop the skills of Scottish professionals who train or coach others in the field of heritage interpretation and sustainable tourism. This is done through a programme of exchanges with partners in five European countries (Bulgaria, Iceland, Estonia, Latvia and Slovakia). Workshops, site visits, hands-on activities and seminars are used to share knowledge and experience. The project is funded by the Leonardo da Vinci programme and delivered by the Arch Network organisation.

A plan of the farmhouse at Tyrfingsstaðir

1. Göng / Passage
2. Baðstofa / communal living area/ sleeping area
3. Búr / Pantry
4. Hlóðældhús / Kitchen with open hearth
5. Fjós / Cowshed
6. Búr / Pantry
7. Bæjardyr (fostofa) / Entrance Hall
8. Stofa / Sitting room
9. Skáli / Hall
10. Hesthús/ Horse pen.

I dag ser bygda Reynishverfi slik ut. Det er stort sett sauedrift på gårdene og det er nylig kommet opp en restaurant nede ved Reynisfjara.

Det er stor turisttrafikk ned til Reynisfjara på grunn av den svarte stranda og den store krystalliserte basalt-forekomsten der turistene gjerne klatrer opp og lar seg fotografere. Reynisdrangar stikker opp av havet i bakgrunnen.

Reynir í Mýrdal

Reynir is located on the south coast of Iceland where the first settlers, the Vikings, established their farm around 900 AD. The farm was built on a site where the first settlers lived here over the centuries. The farmland measured 100 centiles, according to an ancient assessment. A plentiful supply of food and fuel was available. Fishing boats could be launched from Reynishöfn, there was ample trout fishing on the Dyrhólar estuary and in lake Hekkarvatn, birds were caught and eggs collected on Reynisfjall mountain, and driftwood was found along the shoreline. Ever since the onset of Christianity in Iceland there has been a church at Reynir. It was moved in 1897 to a site north-west of the farm. Uphill from the farm is a cave with several cross-markings.

One of the best known Icelandic fairy tales, The Churchmaker at Reynir, gives an account of a farmer at Reynir in Mýrdalur who had been commissioned to build a church on the site. A man arrived at the farm and volunteered to take on building the church for him. The only catch was that the farmer should reveal the visitor's name before the

I bergveggen innenfor Reynisfjara, er det bølger av lavaskorper som danner mange huler innover i berget.

Badstofuhellir

På bildet til venstre, med form som en mørk halvsirkel, og like innunder grastorva, er en grotte som sauene bruker å ligge i. Tom Davies, arkeolog, som var med meg på en av turene til Island, sperret opp øynene da han kom inn i grotta «Men dette er jo en kirke. Her har det bodd en svært religiøs person». Tom hadde sett lignende grotter i Tyrkia. Inne i grotta oppdaget han også åretallet 1169 som var risset inn i bergveggen.

Grotta viste seg å ha navnet Badstofuhellir og var best kjent på grunn av at presten Jon Steingrimsson bodde der vinteren 1755. Steingrimsson fikk kallenavnet «eldklerkur» (ildpresten) etter å ha trosset en lavastrøm som kom fra vulkanen Laki i juli 1783, der lavaen truet med å ødelegge kirken mens han holdt messe. Det skal også ha vært irske munkar på Island før 800-talet. Om noen munk kan ha holdt til i denne grotta før Røyne-Bjørn kom hit, vet vi ikke noe om. En mur foran grotteåpningen verner mot vær og vind. Det er spor etter en tunnel fra grotta og inn mot restene av det nærmeste torvhuset.

Kirkjusmiðurinn í Reyni

Informasjonsplakaten ved den gamle kirketomten på Reyni er på flere språk og forteller om Røyne-Bjørn som bosatte seg her i år 900.

Et av de best kjente sagnene på Island er «Kirkjusmiðurinn i Reyni» som forteller om bonden som hadde fått i oppdrag å bygge en kirke på stedet. En fremmedkar kom til gården og tilbød seg til å bygge kirken for han. Den eneste betingelsen, var at bonden skulle finne ut navnet til kirkebyggeren før kirken ble ferdig. Hvis ikke, måtte han overlate sin eneste sønn på fem år til denne fremmedkaren. Hele sagnet er gjenfortalt på informasjonsplakaten.

Reynir í Mýrdal

da á Reyni í
ja þar kirkju.
hauð honum
una. Skyldi
hans áður
að öðrum
ndi við sig
ri. Þessu
naður til
gu nema
ur mjög
ga fljótt
li lokið
þá að
gjört.
nærri
tún;
hól
etta
æði

Reynir on Iceland's south coast is where Reynir-Björn of Valdres from Norway established his farm around 900 AD. Chieftains and leading farmers lived here over the centuries. The farmland measured 100 centiles, according to an ancient assessment. A plentiful supply of food and fuel was available. Fishing boats could be launched from Reynishöfn, there was ample trout fishing on the Dyrhólar estuary and in lake Heiðarvatn, birds were caught and eggs collected on Reynisfjall mountain, and driftwood was found along the shoreline. Ever since the onset of Christianity in Iceland there has been a church at Reynir. It was moved in 1897 to a site north-west of the farm. Uphill from the farm is a cave with several cross-markings.

One of the best known Icelandic fairy tales, The Churchmaker at Reynir, gives an account of a farmer at Reynir in Mýrdalur who had been commissioned to build a church on the site. A man arrived at the farm and volunteered to take on building the church for him. The only catch was that the farmer should reveal the visitor's name before the

building was completed, otherwise the farmer would have to hand over to him his five year old only son. This was agreed and the visitor commenced his work. He paid attention to nothing apart from his carpentry, spoke to hardly anyone, and therefore the building progressed with surprising speed so that it was likely to be finished by the end of the harvest season. The farmer now became increasingly uneasy. In the autumn, when the building was almost finished, the farmer strayed out across the hayfield and rested against a mound. He heard chanting inside the mound, like a mother to her child:

"Soon will your father, Finnur, come back from Reynir with your little playmate"

This was repeated many times. The farmer was pleased to hear this and headed for the church. The carpenter had, by then, carved out the last board over the altar and was about to erect. The farmer said: "Soon you will be finished my dear Finnur". Hearing these words the carpenter was so shocked that he dropped the board down and disappeared, and was never seen again.

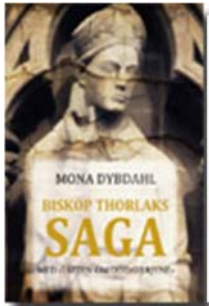

«Frå Røyne-Bjørn er den heilage biskop Thorlak komen».

Om biskop Þorlákur Þórhallsson

<http://www.katolsk.no/biografier/historisk/thorlacr>

«Den hellige Thorlákr Thorhallsson (Thorlak, Torlak; lat: Torlacus; gno: Þorlákr Þórhallsson; is: Þorlákur Þórhallsson) ble født i 1133 på Hlíðarendi i distriktet Fljótshlíð på Island. Han var sønn av Þórhallur Thorláksson (Þórhallur Þorláksson) og hans hustru Halla Steinadóttir, og selv om foreldrene var fattige, kom de fra en høvdingslekt og var i nær slekt med innflytelsesrike familier. Thorlákr hadde to søstre, Eyvör og Ragnheiður. Ragnheiður var frille for høvdingen Jón Loptsson på Oddi i Rangárvellir (Rángár-vollene), Islands mektigste mann og i slekt med den norske kongeslekten og mange av Islands lærdeste menn. Han hadde gjort sin gård til et sentrum for litterære og historiske sysler og oppfostret Snorre Sturlason (1178/79-1241).

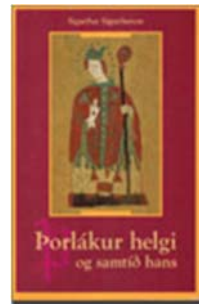
Thorlaks Saga
av Mona Dybdahl

Þorláks saga helga
av Ásdís Egilsdóttir

Den gamle Jærtegnbok
om biskop Thorlak
av Agnete Loth

Þorlákur Helgi og samtíð hans
Séra Sigurður Sigurðsson
vígslubiskup í Skálholti

Statue av biskop Torlak på vestfronten av Nidarosdomen

Thorlaksbud

«Thorlaks saga» forteller om en mann som ser ut til å ha hatt meget spesielle evner, noe jeg fant svært spennende. Jeg tok derfor kontakt med den Islandske professoren Erlendur Haraldsson, som har gitt ut en rekke bøker og artikler om dette emnet. Haraldsson var også til stede i Oslo i 1992 under lanseringen av boken jeg ga ut om den synske Lodvar Kaarstad

Da Haraldsson fikk høre at vi planla tur til Island for å undersøke dette nærmere, tilbød han seg straks til å ta oss med til steder som var viktige i Thorlaks liv. Haraldsson viste oss rundt en hel dag og hadde svært mye spennende å fortelle.

Haraldsson tok oss blant annet opp til Skálholt hvor Thorlak var biskop fra 1178 til 1193. Skálholt kirke er et av to funnsteder fra norsk vikingtid hvor det er funnet lange ganger under bakken. Den andre er ved Avaldsnes kirke.

I århundrer var Skálholt et sentrum for læring og kultur på Island, en status som varte helt fram til reformasjonen. I en periode var Skálholt betraktet som Islands hovedstad. Ved siden av kirken var det nylig gjenreist et lite hus med byggdetaljer hentet fra Oppland. Huset hadde torvtak og tykke vegger av torv som utvendig isolering.

Det viste seg at Vigslubiskup í Skálholti, Sigurður Sigurðarson (1944-2010), og forfatter av boka «Þorlákur Helgi og samtíð hans», hadde hatt en stor drøm, Og det var å få gjenreist Thorlaksbud på de gamle ruinene som er vist på bildet nedenfor.

<http://www.islandsbloggen.com/2010/09/orlaksbu-aterskapas-vid-skalholtskirkja.html>

"Det finns ingen användbar sakristia vid Skálholtskirkja och huset kommer säkert att användas så. Men det kan generellt också påminna om Skálholts historia och forna tiders isländska byggkonst, eftersom alla byggnader här i Skálholt är helt nya och lite påminner om svunna tider."

Hvilket årstall torvhuset Thorlaksbud ble bygget er noe usikkert, men huset var i bruk under biskop Thorlak sin tid. Thorlaksbud ble blant annet brukt til lager, men også som sakristi, kirke og domkirke da den store kirken var ubrukbar.

Det var byggmester Gunnar Bjarnason, Islands fremste på gjenreising av gamle bygg, som hadde stått for gjenreisingen.

På informasjonsplakatene vises det gamle Thorlaksbud til venstre for kirken.

Jeg nevnte for Haraldsson at jeg godt kunne tenke meg å sette opp en kopi av Thorlaksbud hjemme på Røyne i Valdres, til minne om de som reiste fra Røyne og over til Island for over 1100 år siden, noe Haraldsson syntes var en flott idé. Dette fikk avisen Morgunblaðið tak i:

Innlent | Morgunblaðið | 23.1.2013 | 5:30

Hugmyndir um Þorláksbúð á Reyni í Noregi

Þorláksbúð. mbl.is/RAX

„Upp hefur komið sú hugmynd á Reyni (Røyne) í Valdres í Noregi að halda minningu Þorláks helga Þórhallssonar biskups á lofti með byggingu húss í anda Þorláksbúðar eða á annan hátt.

Talið er að forfeður hins sæla biskups, Þorláks Þórhallssonar, hafi komið frá Reyni. Heimamenn hafa verið með hugmyndir um að minna á þessi tengsl við Ísland.

Þegar einn þeirra, Torstein T. Røyne, var hér á ferð fór hann í Skálholt og skoðaði þá meðal annars Þorláksbúð.

Hann leitaði upplýsinga hjá Þorláksbúðarfélaginu og er nú kominn í samband við Gunnar Bjarnason, hönnuð og smíð Þorláksbúðar.

Gunnar Bjarnason

Jeg drøftet idéen med byggmesteren, Gunnar Bjarnason, Islands fremste på restaurering av gamle bygg. Gunnar ble svært begeistret over idéen.

«Hei Thorstein.

Vil bara takke for samtale og mail. Det ville være en stor glede for meg hvis planene dine blir til en virkelighet!

Beste hilsen

Gunnar Bjarnason»

Gunnar kunne fortelle at han hadde kopiert gamle bygg-detalljer og profiler fra bygdene i Oppland, noe som passet svært bra når en tenker på hvor forfedrene til Thorlak kom fra.

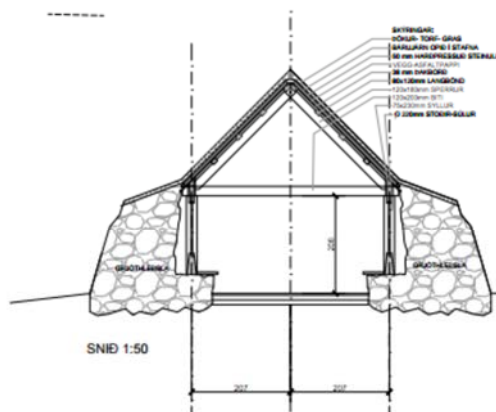
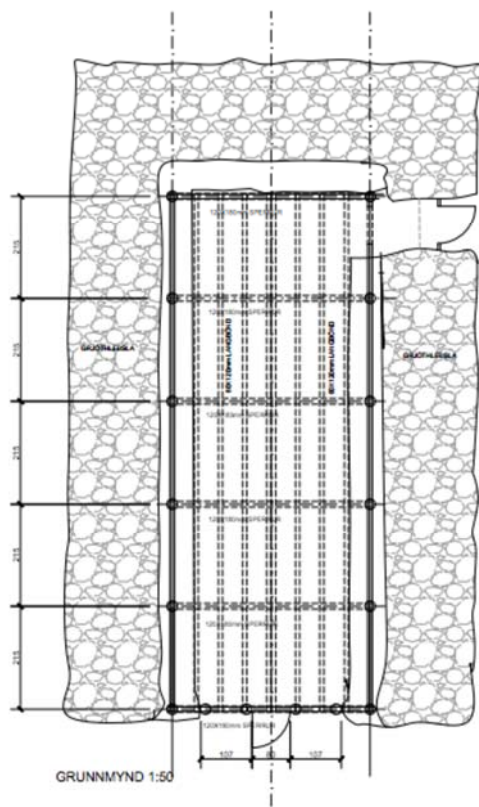
Gunnar smidde håndverktøyet sitt selv, også låsen og beslagene til døren. Han ga meg tegningene og bildene han hadde tatt under byggearbeidet med Thorlaksbud slik at det skulle bli lettere for meg å komme i gang med prosjektet. Han ga meg også boken om rekonstruksjonen av middelalderhuset Audunarstofa på Holar på Island 1997 - 2001, hvor han hadde skrevet kapittelet om middelalderhåndverk med tegninger av både materialer og verktøy.

En modell av middelalderens domkirke på Skalholt, som på den tiden ble fortalt å være det største av trehusene i Norden, er å se på Nasjonalmuseet i Reykjavik. Denne er det Gunnar som har laget. Jeg ønsket at han skulle få lede byggingen av Thorlaksbud også på Røyne, men dessverre gikk Gunnar bort i 2014.

TIMBURVIRKI:_____

TIMBUR Í HÚSINU SKAL VERA SAMKVÆT ÍST EN 1995-1:2004 MED ÁGÐRUM BREYTINGUM
ALLAR SAMSETNINGAR ERU FELLÐAR SAMAN ÞAR SEM ÞAD Á VÍÐ

THESE L'UNIVERSITE DE LORRAINE

TÍÐUR Í ÚTVEGGJUM OG ÞAKI
TÍÐUR Í ÚTVEGGJUM OG ÞAKI SKAL VERA Í STY
K10 (T10) SKV. ÍST EN 1995-1-1:2004 EDA SETRA

K18 (T18) SKV, IST EN 1995-1-11:2004 EDA DET

ÞÁVÖÐEN TÍÐBURS Í ÚTVEGGJAFLEGGINGU
TÍÐBURS Í ÚTVEGG OG BURÐARBITUM SKAL FÁVERJJA MEÐ
VIÐURKENNUM EFNAM OG AÐFERÐUM.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

HEITSINKHOUEN SKAL FRAMKVÆMA I SAMRÆJEM VID 55 3500 EDA SAMBERLEGAN STADAL

CALL 800.833.8333

SAUNUR SKAL VERA KVADRATISKUR SAUNUR, HEITSINKHÓÐAÐUR.
SAUNUR SKAL UPPFYLLA KRÖFUR SKV. 05413

ESTILLOS

FESTIJAARN
STÖÐIR LÍÐ FESTIJAARN SÖLU LÍMRA ÖR SPUNNÓMUR LÍTÁL

STÓKLID FESTIÐ ER SKILIÐ VERA ÍR SINKHUGUÐU STÁL
STÁL HAFI KARAKTEVÍSK NEDRI FLOTMÖRK 230N/mm

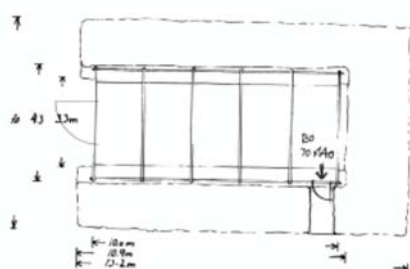
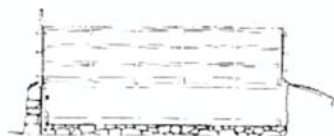
LÄGMARKSPRYKKT SPRÖHÖDAR SÄ 275 g/m

UNDER BOLTAVANISA OG RÆR SEM HERÐAST AD TRÉ,
KOMI SÆLFUR NED KANTLENGO 3x8 OG BYKKT 0,3x8

ÖLL MÁL Á SÉRTEKNAÐGU ERU Í MELLIRTRUM, ENOJ SKAL

ÖLL MÁL A SERTERNINGU EROT MELDISTUÐUM. EKKI SKAL
MALT AF TEKNINGUNA. ÖLL UPPGEFNA MÁL SKAL SANNE
GJAFNA.

STADIUM

NR	DAGS	BREYTING
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
H		

SKYTRINGAR	

Teiknistofa PZ ehf
Ráðgjafarverkfrazðipjónusta

Editorial: 21-000 Transmembrane protein Nid1-2711: Farnesyl-2076
 Downloaded from <http://www.jci.org/> on July 10, 2015. For personal use only.

Verneid
HORLÁKSZÜZ,
SKÁLHÖLTÍ

ENDURING
BURDENING

29-02-2012	12	1000	100
1000	1000	1000	1000

NR	DAGS	BREYTING
A	20.04.18	SKRIFDAGUR (SÍÐANINGATILVIÐ)
B	09.11	ÚTLÆT
C		
D		
E		
F		
G		
H		

[illegible]

Teiknistofa PZ ehf
Ráðgjafarverkfræðibúnaður

Kokijevski 23 900 Varna, Bulgaria. E-mail: 481.2711 Fax: 481-3070
 Homepage: <http://www.silabach.eu> Phone: prof@silabach.eu

Verhüllend
HÖRLAKSBOO,
SKALHOLTI

ENDURBYGGING, GRUNNMÝND
SNIÐ, OTLIT OG AFSTÖÐUMÝND

Legs	Tatouat	Yakir	Makdouch
6310	GB	1045	1/2000
Yakir	Tatouat	Tatouat	Yakir
PZ	GB	101	5

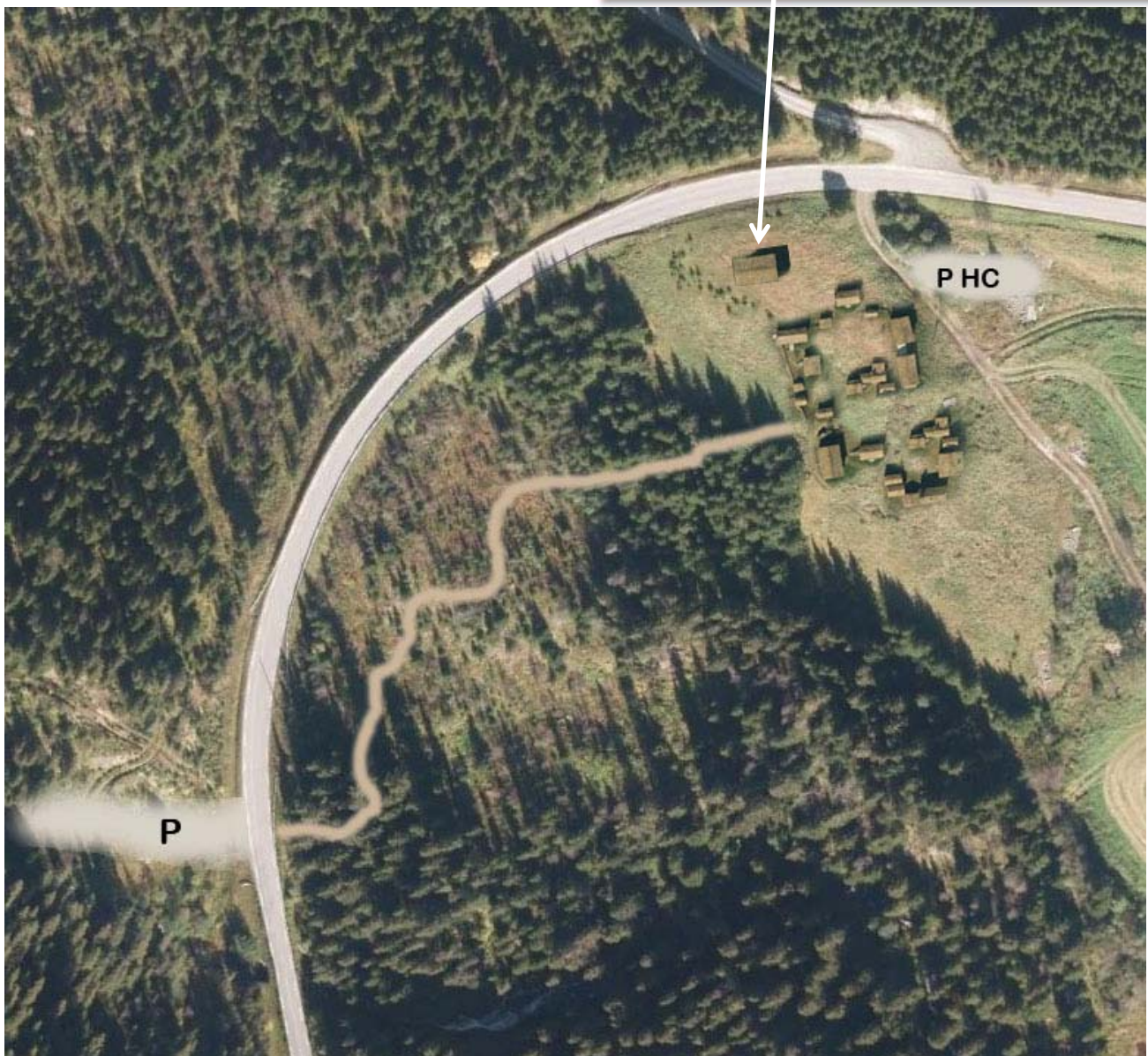
Thorlaksbud og viking-garden Reynir

I Valdres er byggeskikken skildret på denne måten:

«Husa var relativt små, og de var laftet av rundtømmer. Husene på gården var samlet i tette tun. Et litt uregelbundet firkant-tun med våningshusa øverst og uthusa lenger nedi bakken. Det kunne være opptil tjue hus på en vanlig gård. Alle husa hadde sin spesielle funksjon: Våningshus, kårbygning, loft, stabbur, kyrfjøs, sauefjøs, stall, grisehus, kornlåve, forløe, smie, kvern, skåle, eldhus osv.»

Jeg ser for meg Thorlaksbud i et kulturlandskap, i forbindelse med en gård slik den kan tenkes å ha sett ut i vikingtiden, hvor selve gården er i en målestokk tilpasset barn, siden Valdres mangler en turistattraksjon for barn.

Thorlaksbud, som er på ca. 40 m², vil her få en funksjon som samlingssted for historiefortellinger, foredrag, filmfremvisninger og andre arrangement.

Tilbakemeldinger

Takk for hyggelig og spennende prat.

Jeg synes ideen er veldig spennende og historien rundt det hele er jo fantastisk!

Mvh

Kjell

Kjell Berge Melbybråten
Ordfører
Øystre Slidre kommune

Hei!

Garden Røyne og historien om Røyne-Bjørn er helt spesiell, og dersom man klarer å a skape en ny besøksgard ut av denne historien, vil Valdres få en ny og unik attraksjon for hele familien basert på spennende historier fra vikingtiden.

Dette er et veldig innovativt og kreativt prosjekt som vil kunne tiltrekke flere besøkende til Valdres.

Mvh,
Merete Hovi
Valdres Destinasjon

Hei Torstein,

Takk for interessant møte om Røyne og Thorlaksbud.

Ideen din er god. Kunnskapsbasert reiseliv og opplevelser er trenden vi ser folk ønsker. Tilbudet vil være bra for barnefamilier og om du kan ha dyr på gårdsanlegget vil det være en bonus. Valdres mangler en besøksgård ala Snilsberg besøksgård ved Moelven.

Vi er interessert i å selge og markedsføre tilbudet du setter opp.

Vi holder kontakten.

Ønsker deg en fin sommer.

Med vennlig hilsen Atle Hovi
Direktør
Beitostølen Resort

Hei Torstein Røyne.

Takk for at du lånte oss hefte ditt «Fra Valdres til Island » . Svært interessant lesning. Ditt ønskede prosjekt vil være velkomment hos oss. Tilbud av barneaktiviteter er vi alltid glade for ,og dette blir jo veldig mye mere enn en aktivitet. Virkelig bra .

M.v,h.
Anne-Marie Skeie og Kari-Anne Tungesvik
Beitostølen Turist-informasjon

Hei Torstein

Jeg har kikket på ditt skriv som jeg fikk av Anne Marie på Turistinfo Beitostølen.

Det er jo er spennende prosjekt, håper du får det til. Det kan jo også være noen tanker om å knytte reiselivet mellom Island og Valdres tettere sammen, i Røynes fotspor :-)

Det var forresten fin måte å få seg eiendom, å gå med ei kvige fra soloppgang til solnedgang så var det landet ditt :-)

Lykke til med prosjektet!

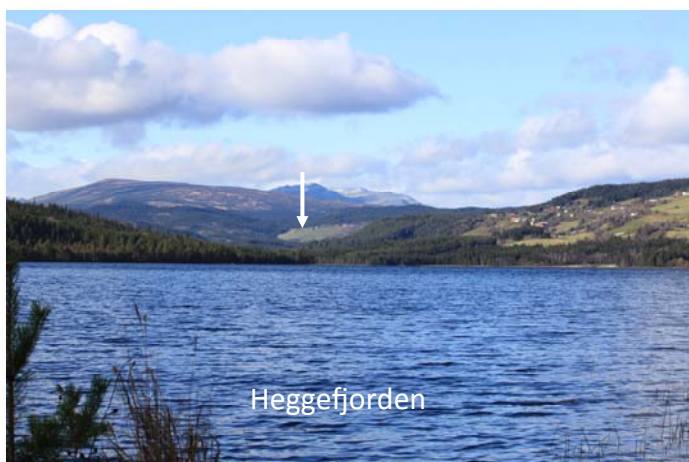

Hilsen Nicolay
Booking Service AS

Fantastisk, kva anna kan ein seie?

Beste helsing
Ole Aastad Bråten
Direktør
Valdresmusea AS

Heggefjorden

Som et kulturminne, må Thorlaksbud og gårdsanlegget være godt synlig og må stå der det er best utsikt ut over dalen, så det må bli på det lille jordet ved skogsbilvegen mot Øyangen.

Sent på høsten med utsikt mot Heggefjorden og Rundemellen